

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 12 februari 1909, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande ändring i 12 kap. 3 § kyrkolagen.

Genom en den 11 december 1908 dagtecknad proposition, n:o 15, hvilken af båda kamrarna hänvisats till lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagda, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

Lag,

innefattande ändring i 12 kap. 3 § kyrkolagen.

Med ändring i 12 kap. 3 § kyrkolagen förordnas som följer:

Församling äge å kyrkostämma besluta, om och i hvad mån sådan klämtning, som i 12 kap. 3 § kyrkolagen föreskrifves, icke skall äga rum.

De skäl, som ligga till grund för ifrågavarande lagförslag, finnas angifna i de vid propositionen fogade utdragen af statsrådsprotokoll för justitiedepartementsärenden den 2 och 9 oktober samt den 11 december 1908 äfvensom i samma års allmänna kyrkomötes likaledes propositionen bifogade skrifvelse till Konungen den 22 oktober 1908, utvisande att kyrkomötet godkänt det föreliggande förslaget.

Till protokollet öfver justitiedepartementsärenden den 2 oktober 1908 anförde chefen för justitiedepartementet bland annat följande:

»I 12 kap. 3 § kyrkolagen stadgas, att i städerna skall på alla söckendagar klämtas på morgonen klockan tio och om aftonen klockan fyra samt att på landet klämtning likaledes skall verkställas hvar morgon och afton, 'som härtill varit vanligt'.

Med anledning af en i ämnet väckt motion antog 1893 års Riksdag för sin del en lag af det innehåll, att hvad i 12 kap. 3 § kyrkolagen vore stadgad om klämtning morgon och afton hvarje söckendag hädanefter icke skulle gälla, där vederbörande församling beslöte upphörande af klämtning. Samma års kyrkomöte, hvars yttrande i ärendet inhämtades, godkände förslaget, men med det tillägg, att helgsmålsringning aftonen före söndag och helgdag fortfarande skulle äga rum. Förslaget, som ej oförändradt bifallits, hade alltså förfallit.

Vid 1894 års riksdag framlades emellertid af flera motionärer ett förslag öfverensstämmande med kyrkomötets beslut; och Riksdagen antog ånyo för sin del en lag angående ändring af 12 kap. 3 § kyrkolagen, nu med det af kyrkomötet beslutade tillägg.

Öfver detta Riksdagens förslag infordrades utlåtande af högsta domstolen, hvilken lämnade förslaget utan anmärkning. Vid ärendets anmälan i statsrådet den 31 december 1894 hemställde dock föredraganden, att Kungl. Maj:t måtte förklara sig ej vilja godkänna det föreliggande förslaget. Till stöd för denna hemställan anfördes, att gällande kyrkolag, hvilken föreskrefve ringningar till gudstjänster och vid begrafningar samt klämtning morgon och afton alla söckendagar, icke innehölle något stadgande om helgsmålsringning, hvilken därföre numera på flera ställen kommit ur bruk samt, där den bibehållits, hade sin grund endast i en gammal sedvana. Vid sådant förhållande syntes det föredraganden vara oförligt och ledande till svårigheter och förvecklingar vid lagtillämpningen att, på sätt genom slutorden i förslaget skett, från den lagstadgade regeln göra undantag, berörande ett ämne, som icke fölle inom det ifrågavarande lagbudets område.

Kungl. Maj:t fattade sitt beslut i enlighet med föredragandens hemställan.

Den dagliga klämtningen har på många orter inom vårt land fallit ur bruk och blifvit en för det allmänna föreställningssättet främmande sed. Å andra sidan saknas ej exempel på att någon eller några medlemmar i församling, där klämtning ej vidare äger rum, söka att, i strid mot kyrkostämmans beslut, få klämtningen återinförd; och myndigheterna

torde härvid anse sig icke kunna undgå att strängt tillämpa det ifrågasvarande stadgandet, helst ju förslag om dess ändrande blifvit ej länge sedan förkastadt. Det har ock hänt, att församling hos Kungl. Maj:t gjort ansökan om befrielse från skyldigheten att låta klämta. Då det nu icke kan vara önskligt, att en församling nödgas upprätthålla ett bruk, som ej längre är den kärt, men hvars iakttagande städse torde vara för- enadt med någon kostnad, anser jag mig böra hos Eders Kungl. Maj:t göra framställning om åtgärd i syfte att kyrkolagens föreskrift om klämt- nings verkställande måtte betagas sin karaktär af tvingande lagbud. I sådant afseende synes mig lämpligt att, i öfverensstämmelse med hvad tidigare varit föreslaget, genom särskild lag om ändring i 12 kap. 3 § kyrkolagen gifva församlingarna befogenhet att besluta, det klämtning ej skall äga rum.»

Såsom framgår af förenämnda utdrag af statsrådsprotokoll den 11 december 1908 har lagförslaget sedermera erhållit sin nuvarande lydelse på grund af beslut af kyrkomötet, som ansett, att frihet borde lämnas församlingarna att besluta, att klämtning, hvarom vore fråga, kunde in- ställas antingen, såsom förslaget ursprungligen allenast afsåg, helt och hållet eller ock, om så önskades, under viss tid eller vid vissa tidpunkter.

Vid granskning af ifrågasvarande lagförslag har utskottet icke funnit något mot detsamma att erinra. Utskottet får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition måtte
af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 12 februari 1909.

På lagutskottets vägnar.

ERNST TRYGGER.

Herr grefve *Hamilton* har begärdt få här antecknad, att han icke deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.
